

V Ljubljani, v četrtek, dne 16. januarja 1913.

Naročnina
za Avstroogrsko: 1/4 leta K 2.— 1/2 leta K 4.— celo leto K 8.—
za Nemčijo: " 3.— " 6.— " 12.—
ost. inozemstvo: " fr. 3.50 " fr. 7.— " fr. 14.—

Uredništvo in upravnništvo: Frančiškanska
ulica šte. 10.

Naročnina za Ameriko znaša celoletno 3 dolarje.

Oglasnina
za 6 krat deljeno petično vrsto enkrat 20 vln. — Pri več-
kratnih objavah primeren popust.

Leto III.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Na naročila brez denarja se ne ozira.

Naročnina za dijake in vojake 6 kron.

Štev. 3.

Vojna na Balkanu: Grške vojne ladje bombardirajo Valono.

VLADIMIR LEVSTIK:

Doktorjev dolg.

Včasih se je zazdelo doktorju, da halucinira; njegova trudnost ni več poznala želje po snu. Zmerom eno, že tretji dan: polki se koljejo z neprijateljem, sanitejci pobirajo krvavo snopje.

Neprepodljive misli, tuje kraju in času, so se mu vrivale brez preneha; kadar pa je stisnil zobe in se okrenil siloma k resničnosti, je ostalo zgolj vprašanje: »Ali ne sanjam? Teh raztrganih teles, odprtih životov in razbitih udov — ali jih ni že na milijone? Pa morda ne štejem prav, in traja že mnogo dalje nego tretji dan...«

Žetev smrti se je množila v njegovih upehutih možganih sama s seboj in rastle v nešteto. Včasih ga je mikala samo še

ko: ta-le, in amen na večne čase!« Mahnil je z roko; trda guba na simpatičnem, nestarem obrazu se mu je zarežala globlje. Mari bi bilo nesreča? — Kratke muke, če bi jih sploh začutil; nato ga zagrebo, pal je za čast očine. Otroka sta še majhna, komaj bi se spomnila, da ga ni nazaj. In žena — ah, ona! Ne more ji vrniti ugonobljenih sanj; a rešena bi bila jarma, in kadar bi mislila nanj, bi se nasmehnila prizanesljivo: »Njegov dolg je plačan in pozabljen...«

Gorko je prihajalo doktorju ob misli, kako bi ugasnil v njenih temnih očeh tisti mrzli izraz; še solza bi ji zasijala na trepalnicah. Za te solze bi dal več kakor svoje življenje.

Toda —? Mari ni že dal? Žrtvoval je stokrat več, ko je hotel nasloniti njeno dušo k svoji. Izdal je edino prijateljstvo, poteptal ga brez vesti: kod blodi zdaj po-

psovko o rodnem ljudstvu. Doktor, ki je ravno kramljal z Rusinjo Nino, je preslišal besede; Arkadijev pa je mirno vstal, oprostil se in odvedel klevetnika v drugo sobo. Slišalo se je razburjeno govorjenje, nato ropot; gostje so prisluhnili, doktor je planil s sedeža. Toda že so se odprla vrata; Arkadijev se je vrnil veselo in pokojno, kakor ga se ni nič zgodilo. »Mož trdi neomajno, da smo kanalja,« je rekel doktorju odhajaje. »Prigovarjal sem mu v besedi in dejanju; on pa hoče ceremonij, in to ni dobro zanj.« Glas mu je zvenel zaničljivo in preteče; in res ga je položil drugo jutro s prvim strelom v travo. Nato se je peljal prepokojno na sodišče in povedal stvar, češ, sram bi ga bilo pobegniti, ker se je postavil za pravico. Dobil je poldrugo leto; pobratima je naprosil, da naj se pelje takoj po izpitu domov in potolaži nevesto...

Da bi ne bilo tistega poslanstva!... Nevestin oče je imel cvetočo trgovino poleg doktorjevega doma. Zdaj ga je našel ruiniranega, hišo in imetje tik pred dražbo. Hči-edinka si je bila skoraj izplakala oči. In ko je pogledal po dolgem času spet v ta nežni obraz, ki mu je bila žalost le dozorela lepoto, ga je mahoma obsešla pogubonosna strast. Pozabil je pobratima v nemški ječi, pozabil zvestobo in prisego, zapečatenost s krvjo. Ostala mu je, slabiču, zgolj temna zavest, da zblazni, če ne bo ta krasna ženska njegova.

Stisnjenih zob in z rdečico sramu na obrazu je pisal Arkadijevu pismo. »...Kri in dušo, če hočeš, le njo mi daj! Moja ledščina po materi zadošča, da rešim njegova očeta... Rotim te pri najinem poratimstvu: pljuni mi v lice, ako me zaničuješ, a pusti mi njo...«

Odgovor je bil kratek in suh. »Dana beseda mi je več, od srčne sreče, svetost prijateljstva višja od ljubezni do ženske. Ako ji moreš oteiti dom in te ona hoče, vzemi si jo namesto mene, berača. Vidim pa, da me nisi umel nikoli; zato te odvezujem pobratimstva. Če me boš ti potreboval in bom še živ — poklič! Meni je prisega sveta...«

Zgodilo se je kakor povsod, kjer prodajajo neveste. Ko je slišal njen oče, da se mu obeta rešitev, jo je rotil, dokler se ni žrtvovala. Teda v poročno posteljo jo je moral doktor pehniti s sirovo silo svojega razgnevljenega pohlepa. Podjarmil si je nje telo — duša mu je ostala sovražna in mrzla; rodila mu je dvoje otrok, gorke besede mu ni privoščila. Vse noči, ko je on moledoval ob njeni strani, v vseh tistih strašnih, izsiljenih objemih, je pač poljubljala z bežno mislijo siromaka, blodečega brez sreče kdo ve kod, ker mu brez nje ni bilo povratka v domači kraj...

Sreča, ki je je doktor hotel ugrabiti v svoji strasti, se je bila izpremenila v življenje kesanja in sramu... Takrat, v petem letu njunega zakona, je izbruhnil osvobodilni boj za podjarmljene brate. Doktor, ki se je odzval klicu domovine med prvimi zdravniki je rekel ženi odhajaje s tresočim glasom: »Če me zadene krogla, boš prosta, in potem mi odpusti!« Ona pa ga ni objela, ni prelila solze v slovo; hladno mu je podala roko

Slovenci, navdušeni Srbi: Slika z beograjske bolnišnice. X Sin Gjuro in X hčerka Jerica Slovence inženirja Roša, ki je doma iz Hrastnika na Štajerskem. (Po posebni fotografiji za Slov. Ilustr. Tednik.)

hladna radovednost: »Kdaj bo prilično konec te dolge, nemirne igre?« Ob neizmernem trpljenju klavne daritve ga je napadala sebična brezsrčnost človeka, nezadovoljnega z lastno usodo, in tuje misli so ponavljale ob monotonem šumu dežja: »Ti sam si nesrečen. Tako nesrečen, da bi menjal rad s temi umirajočimi, samo da mine... da mine kmalu — kmalu...« Bregovje je stresalo svoje rjavkasto zelene trebuhe v glušem grohotu, po mokrem nebu so se nosili oblaki granat, krehtanje pušk je šlo od vzhoda do zahoda; na brdu, par tisoč korakov pred doktorjem, so se gnetle pravkar temne mase s čudnim, kaotičnim hrupom, zlivajočim se iz strelav, krika, ječanja, žvenketanja in udarcev v orjaško simfonijo moritve.

Najbolj čudno se je zdelo doktorju, da v vsej tej panorami ni videl niti romantike, niti teatra; manjkala so čustva, ki so mu ježila glavo, kadar je čital za mlada povesti o junakih.

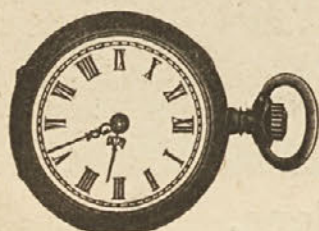
Kinaje se je ozrl na blatnega podpolkovnika, ki se je metal z odprtim bokom po lastnem drobu. »Strepetati ka-

bratim Arkadijev? Poganjala sta bok ob bok kakor dve debli iz ene kali, in na študijah, v daljni tujini, sta delila žalost in veselje, včasih zadnji kosček kruha... Sredi tresketnjave in ječanja se je obnovil v doktorjevem spominu tisti večer, ko sta pila sveto bratovščino po šegi dedov: kri za kri! Bila je vez kakor skala in bron.

A skala se je zdrobila, bron raztopil. Tu, na polju smrti, ob žvižganju izgubljenih krogel, ki so udarjale v tla na desni in levi in mu brlele mimo glave, se je zavedal doktor čudno jasno, kdo je kriv tega...

Bilo je v Heidelbergu, zadnje leto. Arkadijev je bil dovršil študije; drugoval je njemu, ki se je pripravljaj na zadnji izpit, in čakal, da se vrneti skupaj v domovino. In že takrat je doktor zavidal pobratimu, kadar je umolknil sredi razgovora in zastrmel skozi okno v globoko nebo, na ustnicah pa se mu je zazibal srečen smehljaj; misel, ki je poletela k daljnji nevesti...

Takrat se je oglasila usoda. Na javnem kraju jima je zalučal nemški tovariš

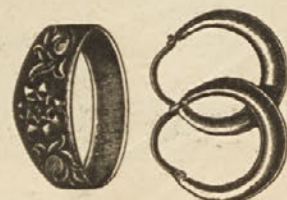
Priporočamo
domačo tvrdko

H. Suttner, ki je največja,
domača tvrdka

te vrste na slovanskem jugu. Kdor potrebuje uro, verižico, uhane, prstan itd., naj piše po cenik. Velik bogato ilustrovan cenik dobi vsakdo zastoj in poštne prosto. Pišite po dopisnici: H. Suttner v Ljubljani 5, Mestni trg šteč. 25.

Nizke cene!

Postrežba solidna in točna!

in dejala z brezčutnim pokojem: »Stori, kar je tvoja dolžnost! Vrni se ali ne vrni, ženske molčimo, ko narod govori!«

In tako je doktor obračal ranjence z nejevoljno zavistjo; obveze so se mu trgale med nervoznimi prsti, izgubljene krogle so sikale, moritev je orala z brezdanjia gnevom, temna roka je kosila od obzorja do obzorja, on pa je brodil po raztrganem mučeniškem mesu, ves top in koprneč, da mine kmalu — kmalu...

Toda zdaj so jeli pobirati ranjence zadnjega juriša: odločilna postojanka je bila zavzeta po strašnem mesarjenju z bajoneti. Bilo jih je nebroj, vse črno in škrlatno: vsi pelki so bili pustili tu svoj najboljši cvet. Krvavi kupi so se vili na raztriti zemlji, ječali, hropili, šklepetali z zobmi in umirali, preden jih je dosegla rešilna roka. Doktor je blodil kakor norec po tem groznem nakopičenju smrti; roke so mu gibale kakor vzvodi mašine.

Slavnoznaní črnogorski junak
I. Golubović.

»Gospod doktor!« Pošastno buleč z očmi, se je sklonil k njemu debeli strežnik ter mu pokazal bradatega ranjenca v krvavi, raztrgani bluzi. Kakor v megli je videl zdravnik inteligenten, smrtnobled obraz. »Prostovoljec!« je zamrmral sam pri sebi, preiskavaje mu bajonetno rano pod srčno jamico. »Tik mimo srca — kakor da bi zadel v loteriji!« Pokimal je zadovoljno, obvezal ga, kolikor se je dalo in dvignil glavo...

»Moj Bog!« je kriknil z nečloveškim glasom; spodnja ustnica se mu je obesila, in moral se je upreti z rokami v krvavo blato, da ni padel na obraz...

Ranjeneč je bil odprl oči; bolno se je zasvetilo v njih, bleda ustnice so se zgenile in zašepetale neslišno: »Hristo... pobratim moj...« Doktor je hlastal z usti; brezzvezni zlogi so mu grgrali v grlu. Nato mu je nahoma zavrelo preko lic; sklonil se je in zajeceljal s hropečim moškim jokom, poljublja je ranjencu umazano, krvavo roko: »Arkadijev... rešen si!... Samo odpusti... živel boš, samo — odpusti!« Dvignil je glavo izkušaje ga pogledati skozi meglo, ki mu je plula po obrazu...

Prvi „Sokol“ v Zagorju l. 1890.

Arkadijev je zrl na doktorja; kakor v snu ga je zazibalo nekaj mehkega, dobrega in hrepenječega. Gorka beseda se mu je borila na ustnicah s sladko peno. Zdajci pa je videl, kako se je pojavila na doktorjevem čelu mahoma drobna rdeča lisa, zatemnela in pocedila tenko nitko krvi... Doktorjeva glava je začela kimiti čudno in pohlevno; sklonila se je čisto na prsi, klečeče telo se je zamajalo in leglo nenadoma v blato. Doktorjev dolg je bil poplačan in izhričan.

Črna zavesa se je spustila po nebu; Arkadijevu je ugasnil vid in sluh. Mnogo dni pozneje se je predramil v sobi, beli od sveže posteljnine. Skozi okna se je videla cerkev domačega mesta; obrnil je glavo in spoznal sobo: bilo je v gimnaziji, kjer sta se učila s pobratimom Hristom. In zdaj je prihitela od druge postelje krasna žena v beli halji prostovoljnih strežnic, in davna sreča je cvetela v njenem pogledu...

Širite „Slovenski Ilustrovani Tednik“!

Slovenci — navdušeni Srbi. Priobčujemo sliko iz bolnišnice v Belgradu, ki jo je poslal inženir Seb. Roš iz Belgrada. Na sliki sta spredaj v sredi njegova sin Gijuro in hčerka Jerica (zaznamovana sta s X), ki sta se priglasila takoj v začetku vojne k srbskemu Rdečemu križu ter ves čas požrtvovalno stregla ranjencem v bolnišnici. Starejši sin g. Roša — Dušan — pa deluje istotako kot bolničar v Skoplju. — Inženir g. Sebastijan Roš je rodом Hrastničan blizu Zidanega mosta na Štajerskem in dasi živi že 30 let v Srbiji, govori še vedno dobro slovenski. Tudi njegovi otroci znajo slovenski in so navdušeni Srbi.

Zagorski Sokol. Prinašamo sliko prvih članov »Zagorskega Sokola« iz leta 1890. Tuji kapital, ki je pričel takrat dvigati bogate zaklade premoga v Zagorski dolini, se ni zadovoljil z bogastvom, ampak iskal je še drugih žrtev; dvignil je samozavestno glavo hoteč ponemčiti takrat ravno zbujačoči se slovenski živelj. Toda njegovo nakano je preprečilo par mož, navdahnjenih narodnega duha, ki so

Pogreb grško-vzhodnega patriarha Joahima III. v Carigradu: Mrtvega arhimandrita niso nesli v krsti, temveč oblečenega v polnem ornatu sedečega na stolu.

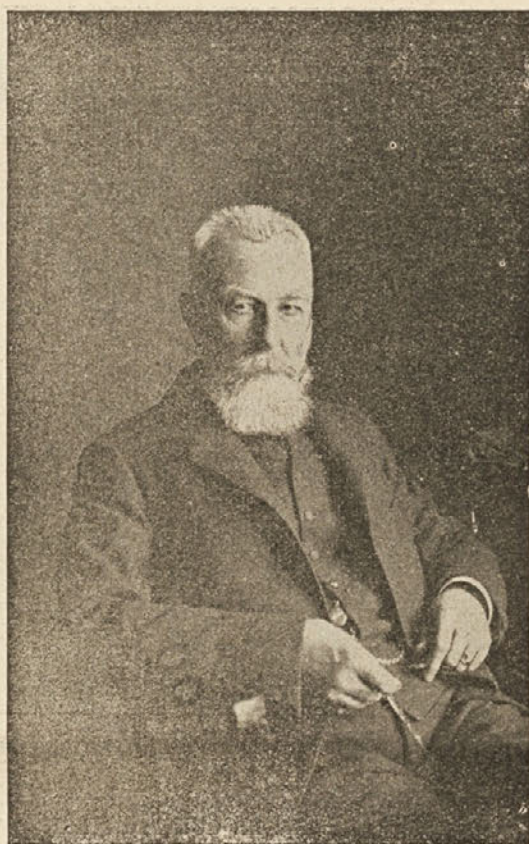
ravno v sokojski ideji, ti vzvišeni misli svobode, enakosti in bratstva videli ono jez, k se bo krepko ustavljala potujočevanju slovenskega prebivalstva, posebno pa delavstva, od strani nemške industrije, ki je že zadala toliko gorja slovenskemu narodu. Da, vsakovrstne žrtve ustanovitelj »Zagorskega Sokola« tako že mrtvih kakor tudi še živčih gospodov Medveda, Jerina, Lajovica, Poljšaka, Tauferja, Korbarja in drugih niso bile zastoj, nam kaže ponosna narodno zavedna Zagorska dolina, krasna stavba Sokolskega doma in v njem vrlo delujočega Sokola.

† Grško-vzhodni patriarh Joahim III. v Carigradu. Pred štirinajstimi dnevi je umrl v Carigradu armenski arhimandrit Joahim III. Po stari šegi, so ga oblekli v popoln cerkveni ornat ter tako sedečega na svojem škofijskem stolu izpostavili ter tudi nesli k pogrebu. Ko so pri Čataldži grmeli topovi se je po Carigradu pomikal čuden pogrebni izprevod. Kristjani so spremili k večnemu počitku arhimandrita Joahima III. Ves sprevod so stražili mornarji-vojaki pred Carigradom usidra-nih ladij velesil.

Mirovna pogajanja v Londonu so prekinjena in čitajo se najrazličnejše vesti. Turki nočejo predati Odrina in Egejskih otokov. Črnogorci pa so izjavili, da raje umro, kakor da bi morali pustiti Skader in Bolgari hočejo na vsak način dobiti Odrin. Nekateri skušajo nahujskati Rumunijo zoper Bolgarijo, a najbrže se romunsko-bolgarska nesoglasja mirnim potih poravnajo, ker je Rusija odločno na strani Bolgarske. Med turškim in grškim brodomjem se še vedno vrše boji in praske in današnja naslovna stran predstavlja bombardiranje Valone, kjer so napravili strelj grških vojnih ladij obilo škode, a še več straha.

Od Berlina do Londona.

Kljub raznim nedostatkem, brez katerih ni pač nobena družba in nobena

Odpoklicani srbski poslanik na Dunaju
Juri Simić.

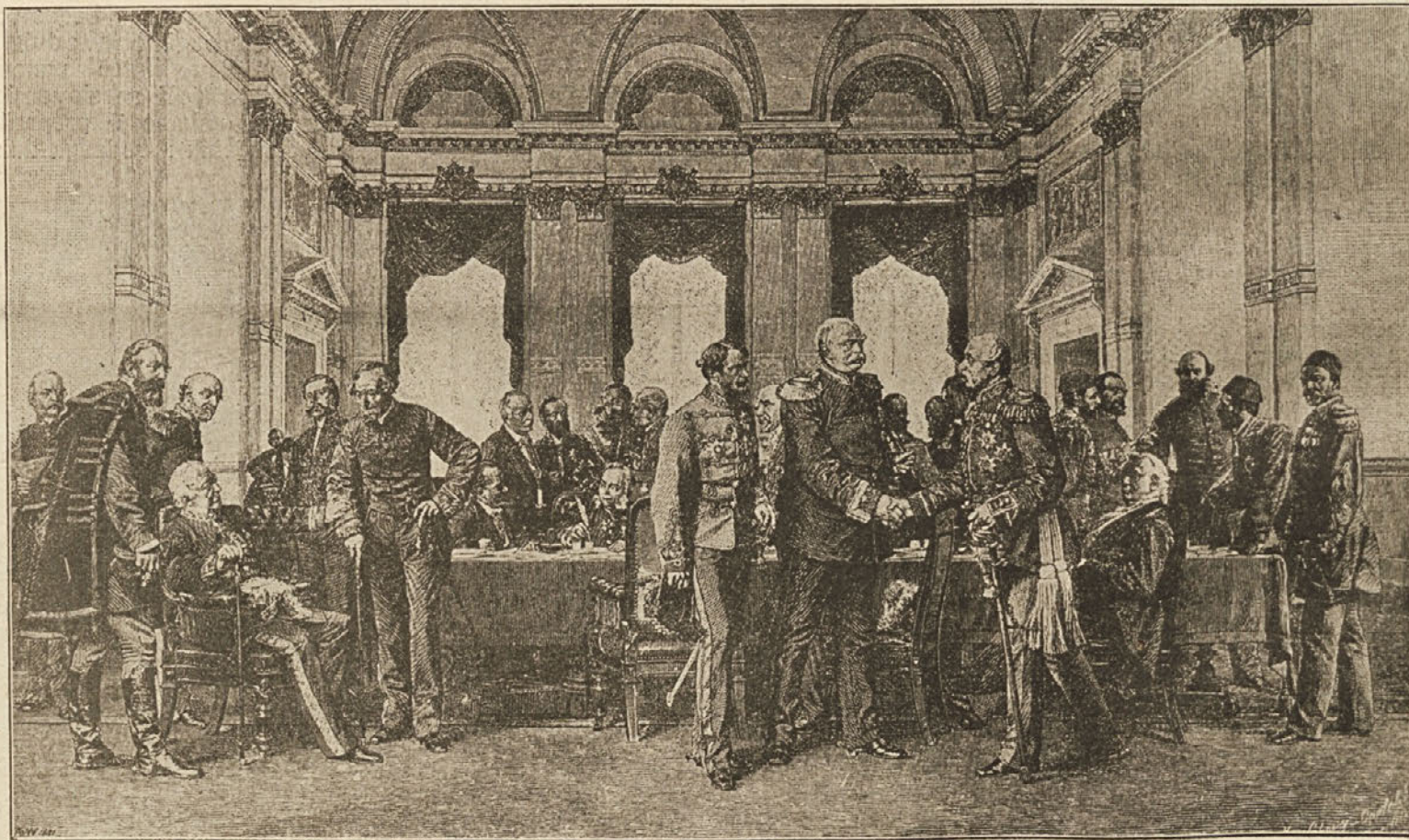
država na svetu, je Anglija vendar tista dežela, ki se sme ponašati, da koraka pred vsemi drugimi v visokem pojmovanju politike. In že samo dejstvo, da se vrše sedanja pogajanja o balkanskem miru na angleških tleh in pod gostoljubnim okriljem Anglije je dobro znamenje, da bo njih konec srečen za mlade balkanske narode, željne razvoja in svobode. Srečen tako ali tako: države »trojnega sporazuma«, ki tvore ogromno vojaško premoč v sedanji Evropi, skrivajo čim dalje manj,

da so pripravljene premostiti nesoglasja z orožjem, ako ne zmaga preavična stvar z umnostjo diplomatskih besed. Anglija sama je izjavila že v začetku, da ne bo trpela, da bi padli sijajni plodovi jugoslovanskega junaštva v tuje naročje; in v razvoju pogajanj se vidi vsak dan iznova, da naklonjenost gostitelja lahko mnogo koristi — toliko vsaj, kolikor more škoditi gostiteljeva nenaklonjenost in zavist. London bo vrnil mladim Balkancem z obrestmi, kar jim je vzel zloglasni berlinski kongres leta 1878. V sedanjih zgodovinskih dneh bo gotovo zanimalo bralce, ako si ogledamo, kakšen kruh je narezala Jugoslovonom Evropa, ko se je bila zbrala pod streho sovražne Nemčije.

Zmagonosna ruska vojska je diktirala dne 3. marca 1878. Turčiji tik pod carigradskim obzidjem (v San Stefanu) znani sanstefanski mir, s katerim je dobila Bolgarija skoro vso vzhodno polovico Balkanskega poulotoka, na zapadu pa bi bila objemala še ohridsko jezero z okolico, tvoreča tako močno predstražo Rusije na Balkanu. Manj je pazila Rusija na Srbijo, ki je jadrjala pod dinastijo Obrenovičevs polnim parom v avstrijsko vazalstvo; krona te politike je bila Kajnova vojska z Bolgarijo leta 1885. Zato je dobila Srbija v sanstefanskem miru samo sandžak Novi pazar, a Črna Gora severno Albunjo — oboje po energičnem prizadevanju Avstrije, ki tistikrat še ni vedela ničesar o »svetih pravicah albanškega naroda.«

Toda z rezultati sanstefanskega miru ni bila zadovoljna kulturna Evropa, zlasti pa znani prijatelji Turčije. Na predlog nemškega državnega kancelarja Bismarcka so se setali zastopniki vevlasti v Berlinu na kongres, ki je trajal od 13. junija do 13. julija 1878. V mesecu dni so se izjalovili pri zeleni mizi vsi sadovi enoletne vojske, kupljeni z jezeri slovanske krvi. Bismarck, ki je par let prej oropal

Berlinski kongres leta 1878.

Knez Hohenlohe. Grof Mouy. v. Hohstein. Dr. Busch.

Grof Corti. Grof St. Vallier. Grof H. Bismarck. Sadullay Bey.

Desprez.

Lord Odo Russel. Lord Salisbury.

Baron Haymerle. Grof Launay.

Waddington. v. Radowitz.

Baron Dubril.

Lothar Bucher.

v. Bülow.

Karatheodori Paša.

Grof Caroly. Knez Gorčakow.

Lord Beaconsfield. Grof Andrassy.

Knez Bismarck.

Grof Suvalov.

Mehemed Ali Paša.

Naročajte, ponudite, — Tolstovrško slatino — ki je najboljša namizna in zdravilna kislina voda in se naroča v Tolstem vrhu, pošta Guštanj, železniška postaja. Spodnji Dravograd, pošta in polje druge vode se sprejmejo v polnitet. Cene nizke. Plakati.

Francijo Alzacije in Lotarinške, je bil takrat gospodar Evrope, Rusija pa osamljena. Kongres je smatral sanstefanski mir samo provizoričnim ter ga revidiral, dokler je bilo kaj revidirati v škodo Slovanom. Bolgarska je ostala pod turško suvereniteto, res da z lastnim knezom, a vendar dolžna, plačevati Turčiji davek. Nje obseg se je skrčil na pas med Balkanom in Donavo Šele leta 1908. se je proglasila Bolgarska za samostojno državo, priključivša si leta 1885. Vztočno Rumelijo, ki je bila dotlej pod krščanskim guvernerjem. Turčija se je obvezala, da izvede v Macedoniji reforme — ki jih nasrečna dežela ni čakala, dokler je ni osvobodil srbski in bolgarski meč. Grška se je razširila za 243 kvadr. milj. — Avstrija pa je dobila pooblastilo, da zasede Bosno in Hercegovino, ki so jo izželi Judje in Madžari v par desetletjih okupacije; domačin je obubožal še bolj, nego pod dušmaninom, in začela se je kolonizacija Herceg-Bosne z Nemci, ki napreduje še danes, tiho, a stalno. Črna Gora je dobila Bar — pod avstrijsko pomorsko policijo. Tako »bogato« je obdaril Jugoslovane berlinski kongres! Za to je tekla kri naših bratov... Res se je priznala Srbiji in Črni Gori popolna neodvisnost; toda zgodovinsko srbsko ozemlje je moralo čakati pod turškim jaganom, da bi v ugodnem trenutku sledilo Bosni in Hercegovini, ki jo je Aehrenthal leta 1908. kljub protestu Srbije priključil Avstro-Ogrski. Ostale določbe berlinskega kongresa so manj važne in jih tudi nihče ni vestno upošteval; dosežen je bil nemški glavni cilj — Slovanstvo je odšlo praznih rok!

Nova razdelitev Turčije, ki jo je zarisal zmagonosni meč naših bratov ob koncu preteklega leta, bo pravičnejša, sadovi zmag bogatejši. V Londonu se odreka bolni dušmanin deželi za deželo, položaj v Evropi je tak, da berlinskega kongresa ni mogoče ponoviti; in če bi bilo treba, štrli slovanski svet v milijonih bajonetov, da

za blagor očetnjave
spet puška govori!

Iz čarobnih kuhinj moderne vojne. Napredek tehnike, ki bi moral služiti pravzaprav samo blagru človeštva, je razvil tudi vojskovanje do nečuvne kompliciranosti. Največje triume pa slavi orožarska tehnika s kanoni; 8000 metrov in dalje lete njih krogle, raznovrstne po svojem posebnem namenu; granate, ki se razlete, ko zadenejo cilj, za obstreljevanje utrjenih postojank, in za obstreljevanje napadajočih ali bežečih čet — šrapneli, ki se dajo naravnati na poljubno daljavo; razlete se toliko in toliko sto metrov daleč od izhodne točke in vržejo iz zraka na svražnika širok brizg svinčenih krogel, s katerimi so napolnjeni. Naše 4 slike pričajo živo, da zahteva moritev in pohabljenje zdravih ljudi še vse bolj umetnih naprav in vse več premišljene dela kakor zdravljenje bolnih in pohabljenih v zavodih ljubezni do bližnjega.

Kaj je vzrok turškega poraza?

Prav primerno odgovarja na to vprašanje pariški »Petit Journal«, iz katerega posnamemo sledeče:

Nekateri potniki in pisatelji, ki so imeli priliko, seznaniti se s Turčijo, so pred začetkom vojne zagovarjali to deželo, češ, da je vredna sočutja: Turčin da ni slab človek, marveč miren in junaški, zadovoljen z usodo, trezen in svobodnega mišljenja, sovražnik strankarskega razdora. Povdarjali so, da je sam žrtev

zlega sistema in da zasluži boljšo bodočnost. In res je treba priznati, da stebrov evropske Turčije niso porušili samo bolgarski in srbski kanoni, nego ravno tako in pred vsem nepravilnost in nepoštenost turških oblastnj, podkupljivost in lena

brezbrižnost ljudi, ki so krmarili ladiji otomanskega carstva.

Prebivalci stare Srbije in Macedonije so poklicali svobodne brate, naj jih otmo neznosnega jarma; ne moremo se čuditi temu, ako beremo poročilo nekega fran-

Mirovna pogajanja v Londonu:

Seja zastopnikov Turčije in Balkanske zveze. Baš je vstal bolgarski zastopnik Danev, da ožigosa postopanje turških delegatov, ki hočejo pagajanja zavleči.

Bolgarski delegati: 1. Dr. Danev, 2. general Paprikov. Črnogorski delegati: 3. general Bojović, 4. Vesnić. Srbski delegati: 7. Stojan Novaković, 8. Andrej Nikolič. Grški delegati: 9. ministrski predsednik Venizelos, 10. general Dauglio, 11. Gennadius. Turški delegati: 5. Osman Nazimi-paša, 6. Rešid-paša.

coskega konzula, ki pravi: Turški orožniki kradejo, požigajo, more in plenijo ubogo ljudstvo; njegova edina usoda je odiranje; in ta praksa čuvarjev turškega zakona ni posamezen pojav najzadnje

Nič boljši niso pobiralci davka in drugi davčni uradniki. Pred njimi ni varen niti najpoštenjši Turek. Turčija ima sicer dchdninski davek, slično kakor druge države; toda visoki in premožni

Kaj pa hoče sestradani vojak? Preden pogine gladi, bi kradel tudi marsikak kulturnejši človek, nego so — v bistvu — dobri kmetje iz Male Azije, ki jih pošiljajo v službo v nesrečno Macedonijo. Glad in pomanjkanje poleg zgleda predstojnikov napravita iz jagnjet kmalu volkove, ki žive na račun prebivalstva. Plače turški vojak sploh ne vidi. Popotnik v Macedoniji je srečal rajše razbojnika, kakor turškega orožnika. Kdo bi se čudil? V Macedoniji bi imel dobiti orožnik 30 frankov mesečne plače. Ko spozna, da je plača zgolj na papirju, jame pleniti one, ki bi jih moral varovati. Pa uradniki? Od prvega do zadnjega si morajo kupiti službo. Plačo dobivajo vsi neredno, ni čuda, če si jo nadomeščajo z bakšišem in z izsiljevanjem...

Umevno je torej, da se turški vojak kljub svoji odločnosti, treznosti in prirojenemu samozatajevanju ne more meriti z izbornimi organiziranim nasprotnikom. Tu gre vse kakor po nitki — tam manjka najpotrebnejšega. Čete nimajo redne in pravočasne oskrbe, v bojni črti manjka ambulanc, za hrbtom ni hitrih vozov in urejenih bolnišnic. Vojnih brzojavov in telefonov ni — in ko bi bili, oficirji jih ne umejo rabiti. Artilerija je pomanjkljiva, streljivo obleži v prostornih žepih vojnih intendantov. Bilanco teh razmer nam zdaj porčajo dnevni listi. Turško gospodarstvo je samo najsilnejši zaveznik slovanskih narodov, sozmagalec kumanovski, bitoljski, lozengrajski in luleburgaški. Turška država se ruši, izpodrovana po lastnih grehih.

Nemški »pisatelji«, potovalci, in politiki pa so dolga desetletja lagali svetu o vrlinah Turčije — samo za to, ker je bil madež na Balkanu potreben Nemštvu kot daveč oblak nad mladim solncem Jugoslovanstva. Uštel so se. Lumparija ob Bosporu leži v smrtnem boju; nje zagozorni pa sloni mrklo na zloglasnih Krupovih kanonih in ugiblje, kdo bo prihodnjič na vrsti...

Opozorjamo na oglas kavarne »Central« v Ljubljani.

Izdelovanje puškinih kopit.

dobe, marveč značilna za turško upravo v vseh stoletjih njenega obstoja.

Od tega očitka ni mogoče izvzeti nobene oblasti; niti sodnije. Turčija je eldorado krivih prič. Cela bujna obrt se je razvila tam iz krivega pričevanja; »obrtniki« stanujejo v neposredni bližini sodnij, in njih nagrade določajo podrobni tarifi, od bešlika (K 1.10) do petfuntovskega bankovca (108 K). Nenemški potopisci trde celo, da deli kriva priča svoj zaslužek običajno s sodnikom samim. Kakšen kruh se reže bedni raji pri takih sodiščih, pač ni treba povdarjati.

so obdavčeni neznatno — ker lahko strahujejo pobiralce; zato pa tišče davčna bremena tem neizprosneje na siromaka: bogataš plačuje kakor bajtar, bajtar kakor lastnik palače. Revez se ne more braniti, niti ako mu namerijo krivične davke; bogataš pa, ki ne stiska napitnine, lahko goljufa upravo leta in leta.

Desetine jemlje raji do 30 odstotkov; a to še ni dovolj. Njeno življenje je oslajeno tudi z raznimi taksami in robotami za javna dela. In kako grade n. pr. ceste na Turškem? Vzemimo, da treba zgraditi cesto iz A v B. Denar za cesto se je izgubil že zdavnaj; romal je skozi premnogo rok. Vseeno pošlje načelnik robotnike iz A v B in narobe: delajte cesto? S čim, ne smejo vprašati; to je pritožba, a pritožba je — punt! Orožništvo in vojaštvo preplavi nezadovoljne vasi; srečna raja, kjer jo samo pretepo in oropajo; običajno rfoče na strehah rdeči petelin, in po drevju se zibljejo obešenci — v svrilen zgled. Najboljše se je odkupiti robote; odkupnino si razdele uradniki, in drugo leto se začne komedija iznova. Tako grade nekatere ceste že po 50 let; ni čudež, ako danes bežeče turške armade plavajo po blatu...

V vojski cvete podkupljivost enako bujno. Premožni se odkupi službe, revež mora nositi puško; in ko dosluži zakonito dobo, ga še ne puste domov; nadomeščati mora bogatega. Nesrečneža pošljejo v Macedonijo ali Albanijo in ga puste brez plače, brez obleke, brez čevljev in brez kruha. Načelniki pa plene lastne blagajne, skladišča in arzenale, prodajajo moko, uniforme in orožje. Kaj preostaja lačnemu in raztrganemu vójaku drugega kakor ropanje?

Kakor »slučajno« izbruhne pogostoma požar v trgovini kakega premožnejšega kristjana. In s čudovito točnostjo pošlje turški načelnik vojake »gasiti«, da ropajo pod krinko pomoči in obrambe.

Izdelovanje velikih granat.

V oddelku za šrapnele.

Trgovci, peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož IV. SUBAN, Trst-Vrdela, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Naročajte pri narodni trvdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah.

Koleda.

Bolgarski božič leta 1912.

Spisal Sp. Konstantinov. — Poslovenil prof. A. Bezenšek.

Sofija, 25. decembra.

Slišite li? —

Tam v okopih pred čataldskimi trdnjavami se pozdravlja danes dvesto tisoč hrabrih bolgarskih vojakov, veselih obrazov in srečnih, s starim krščanskim pozdravom: »Hristos se rodi!« (Kristus se je rodil!)

Okopi se razprostirajo od Črnega do Belega (Egejskega) morja.

Tam ob čudno lepih bregovih Vardarja, Strume in Meste se pozdravljajo danes včerajšnji tripni — sužnji iz src, bi jočih mogočno za svobodo naroda, vsi navdušeni z zvišenim pozdravom: »Hristos se rodi!«

Tam ob bregovih Belega morja, kjer se zrcali bolgarska trobojnica v morskimi valovi, kjer narod že diha svobodno življenje, se pozdravljajo vsi: »Hristos se rodi!« ali »Čestito rojstvo Hristovo!« (Blaženo rojstvo Kristusovo!)

nosijo še zdaj bodala na puškah — slišite li, kako radostno trepečejo srca in kako sladko doni: »Hristos se rodi!« In odgovor: »Vo istini se rodi!« (V resnici se je rodil!) Blaženo rojstvo Kristusovo!

Vsi ti vojaki so daleč od svojih domov, od svojih milih — nočjo na sveti božični večer...

Oni so gazili trupla sovražnikov, prelivali svoj kri ter morejo sedaj s pravim ponosom vzklikniti: »Mi smo letos darovali Bolgariji svetlo koledo. Mi smo dosegli, da je umolknila pesem suženjstva, mi smo poyzdignili bolgarsko zastavo kraj bregov Mramornega in Belega morja!«

To so sinovi majke Bolgarije, ki so se zagnali kakor vihra proti sovražnim krogam in šrapnelom, hiteli kakor levi od zmage do zmage, ter uresničili — zjedinenje Bolgarije.

Njim gre zasluga za današnjo srečno in svetlo koledo, ki jo more ves bolgarski narod, zjedinen in svoboden praznovati v vsej sreči z vzklikom:

»Blaženo rojstvo Kristusovo!«

...Tam, v neki balkanski vasi sedi starček pred ognjiščem, na katerem tli

Abadie kotiček.

Abadie, Pariz.

Nove doline, čudno lepe planine, bistri potoki, visoki vrhovi, sinja jezera — to vse je Bolgarija, nova in stara.

Blaženo rojstvo Kristusovo! Od prsi do prsi se prenaša radostno utripanje srca in burna navdušenost.

Vse to se zbira v en potok deroče radosti.

Do grobov umrlih junakov sega narodni ponos in krasi bratske gomile.

Rojen je iz gomil, kjer spe junaki večno spanje.

»Hristos se rodi!«

To je prvi božič, prva koleda nove Bolgarije.

Prvo rojstvo svobode, odkupljene s krvjo.

Slišite li? —

Zvonovi zvonijo.

Njihov glas se razlega po celi Bolgariji — povsod, kjer bijo bolgarska srca.

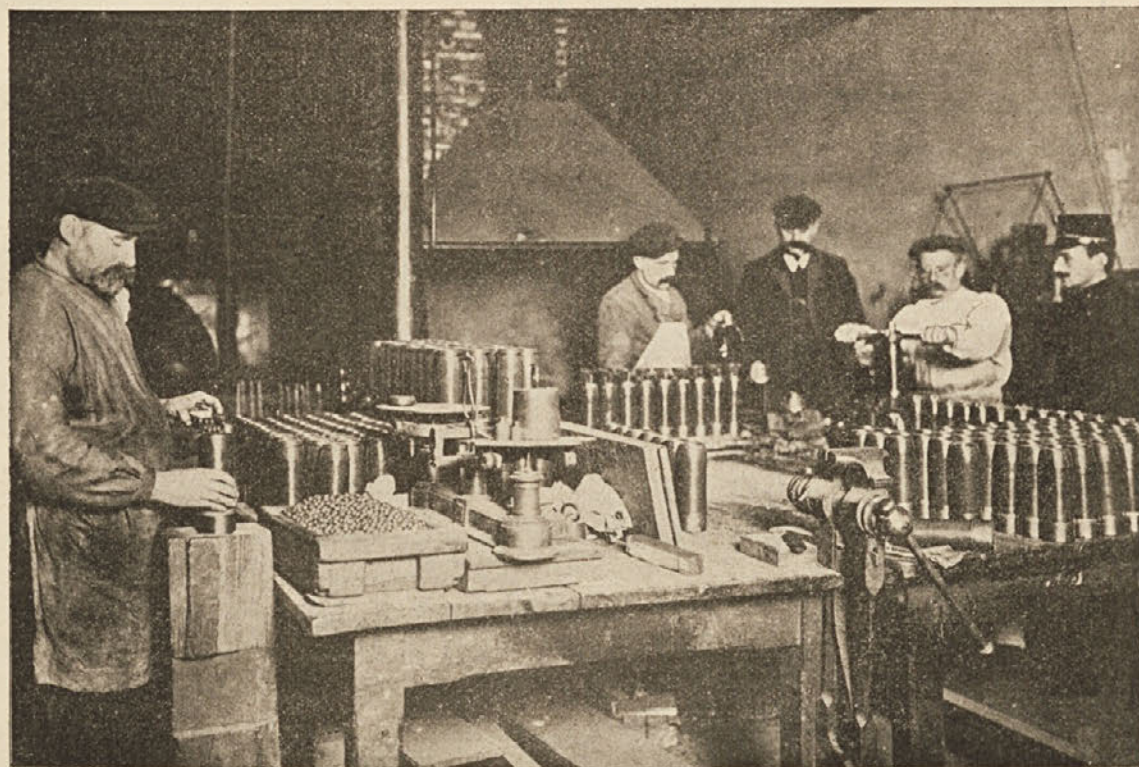
Suženjev ni več. Verige so pretrgane. Vešala so porušena. Vrata ječ so sneta.

Bolgarski vojaki pozdravljajo iz daljave svoje rodbine, domače in prijatelje:

»Hristos se rodi!«

Blaženo rojstvo Kristusovo!

Vojaki so tudi osamljeni na sveti večer, kakor njihovi pri domačem ognjišču. Kakor tukaj, tako tam tli »budnik«, tli vso sveto noč, iskre lete od njega — iskre vere, upanja in ljubezni.

Polnenje šrapnelov z manjšimi krogami. Glej delavca na levi.

Kaj je bilo še včeraj, kaj je danes!

Ali je mislil Bolgar pred letom dni, ko so Turki izpremenili mesto Štip v mešnico, kjer je uprizoril Turčin človeško klanje, ko je devica — sužnica s krvavimi solzami objokovala svojo nesrečo, ko je gledal oče z lastnimi očmi, kako oskrinja Turčin njegov dom, — ko so vešala »krasila« vasi in mesta, — ali je mislil tedaj Bolgar, da bo praznoval čez leto dni sveti večer kot svobodni človek, da bo skakal od veselja pri svojem skromnem ognjišču, poslušaje božične zvonove, ne da bi se plašil groze turškega tirana?

No... zgodilo se je po božji volji!

Slišite li?

Tam v taborih, kjer so doživeli vojaki mnogo težkih časov, kjer so pretrpeli grozne dogodke z veliko eneržijo, kjer

božični panj, imenovan »budnik« (badnjak); poleg njega kleči na tleh mlada žena, obdana s kopico otročičev. Samotni pričakujejo vsi pozne nočne ure, ko zazvoni iz cerkve, da se je Krist rodil. Tam je tuga, in je radost: »Hristos se rodi!«

»Al pride naš domov?« Tako vpraša mlada žena starčka, ki tudi željno pričakuje svojega sina.

»Prej zavzemo še Carigrad«, razlaga starček svojim vnukom in njihovi materi...

Letos praznuje Bolgarija dan rojstva Kristusovega, obenem z vstajenjem nove Bolgarije.

Prekrasen praznik!

Tam daleč, kjer se morski valovi lomijo ob skalah, tam daleč — je vse bolgarsko.

Kot najidealnejši način varčevanja in najprikladnejše preskrbljenje za starost in družino priporočamo življensko zavarovanje. Tozadevno nudi posebno banka »Slavija« s svojimi prikladnimi razkazili in vsem zahtevam odgovarjajočimi pogoji največje ugodnosti. Priporočati življensko zavarovanje je ravno v današnjih napetih časih največjega pomena, kajti banka »Slavija« izplača ves zavarovani kapital, ne da bi bilo treba plačevati kako doklado ali višjo zavarovalnino tudi onim, ki padejo v vojski ali umro vsled ran, zadobljenih v vojski. Ker se sprejemajo vojna zavarovanja le tako dolgo, dokler ni priglašena mobilizacija, priporočamo, da se vsak zainteresent pravočasno obrne glede pojasnil na generalni zastop banke »Slavije« v Ljubljani.

Kinematograf »Ideal« na Franc Jožefovi cesti v Ljubljani ima jako zanimiv spored, same dobre, zelo učinkovite privlačne resne in šaljive točke.

Pozor! Pozor!
Kavarna CENTRAL
Ljubljana.

Vsak dan
KONCERT
!! Vso noč odprta. !!

Vsak mesec drugi umetniki. Vstop prost.
Točna postrežba z najfinejšimi pijačami.
Z velespoštovanjem
Štefan Miholič, kavarnar.

Zastonj se jezite nad trgovci in blagom, ter govorite draginja je, da si človek ne more nič več kupiti. To govorjenje ne pomaga nič, če boste še naprej kupovali slabo blago in pri trgovcih, ki Vam drago računajo. Prihranite si le tedaj kaj, ako boste kupovali vedno v trgovini z modnim, manufakturnim in konfekcijskim blagom I. N. Šoštarč, Maribor, Gosposka ul. 5. V tej trgovini kupite vsako blago od 20 do 30 odstotkov ceneje kakor drugod.

Književnost.

O najvažnejših političnih in socialnih strankah in strujah ali kratak uvod v praktično politiko. VI.—X. zvezek Ljudske knjižnice, ki jo izdaja V. Spindler v Celju. Cena s poštnino vred 270. Spisal je to zanimivo razpravo bivši urodnik „Domovine“, L. Furlani, in ki živi sedaj na Angleškem. Knjiga je zelo zanimiva in poučna za vsakogar, ki se zanima za politiko. Priporočamo!

Ljubljanski Zvon, mesečnik za književnost in prosveto, je zastopil svoje XXXII. leto. Sotrudniki so mu najboljši slovenski pisatelji in žeteli je, da bi si ga naročila vsaka izobražena slov. rodbina. Naročnina na leto 920 K, četrt leta 230 K.

Novi Zvuci. Tretja knjiga pesmi: „Pozivi“ hrvatskega pesnika in novelista Franjina Magjera, čegar sliko smo priobčili v lanskem 49. številu našega lista. Je izšla že v tretji izdaji pod naslovom „Novi Zvuci“. Lepe pesmi so Magjerove in vsako jih čita z veseljem. F. Z. Miler piše med drugim: „... moram šta više očitno priznati, da je meni staroveren — malo ne rekoli: staren — zapjevala duša slušajući te „nove zvuke“. — Magjerove pesmi lahko razume tudi Slovenec in priporočamo jih vsem, ki hočejo čitati lepe lahko razumljive hrvatske pesmi. —g—

Slovenska Matica je izdala šest knjig: 1. Letopis za l. 1912.; 2. Zabavna knjižnica XXIV. zvezek: Zločinci. Mladež. Mojster Roba. Mladih zanikernežev lastni životopisi. 3. Zbornik: Abbe Martin Kuralt. Slomšekov učitelj Ivan Anton Zupančič. 4. A. M. Dostojevski: Zapiski iz mrtvega doma. 5. Radivoj Peterlin-Petruska: Po cesti in stepi in 6. dr. Fr. Detela: Tujski promet.

NORMALEN

razvoj in lepo uspevanje dojenčkov

je odvisno od zadostne hranitve pri materinih prsih. Zadostno neutrudljivo dojenje omogočuje „GALEGO“. Vpliva ugodno na množino in na kakovost mleka. Množina mleka naraste za 33 do 50%. Dolenčki postajajo redovito težji in se izvrstno razvijajo. — Ima prijeten okus, je raztopljiv v vseh tekočinah in zadostuje ena pušica za 20 dni.

Cena 3 K.

Glavna zaloga je v lekarni B. Fragner, Praga III., vogal Nerudove ulice. Zaloga v lekarnah. Kjer se ne dobi, se pošilja po pošti proti vpostanim K 370 ena pušica, K 672 dve pušici, K 972 tri pušice, K 12 — štiri pušice franko.

Izprašani optik **FR. P. ZAJEC**
:: LJUBLJANA, Stari trg št. 9. ::

priporoča svoj
dobro urejeni

optični zavod
očala, ščipalca,
daljnogleda, to-
plomerje i. t. d.

Nadalje priporoča svojo veliko zalogo
švicarskih ur, zlatnine in sre-
brnine, gramofone od 25 K na-
prej tudi na mesečne obroke.

Plošče vseh vrst in v vseh jezikih
do K 250 naprej. Ceniki brezplačno —

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

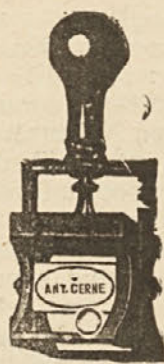
šivalnih strojev, koles, pisalnih
strojev in strojev za pletenje
(Strickmaschinen).

Brezplačen
ponk v ve-
zenju.

Tovarna v
Lincu usta-
novlj. 1867.

Zahtevajte cenik, ki ga dobite brezplačno in
poštne prosto.

Stampilije

vseh vrst za

urade, društva, trgovce itd

ANTON ČERNE

graver in izdelovatelj kavčukovih
štamplij

Ljubljana, Stari trg 20

Ceniki franko.

NESTLÉ-JEVA

moka za otroke

Popolna hrana za dojenčke, otroke in božnike
na želodec.

Vsebuje pravo planinsko mleko.

Škatlja K 1.80 v vsaki lekarni in drogeriji.

Zložnikom

knjig, časopisov, cenikov, letakov, ko-
ledarjev itd. oddaja

:: KLIŠEJE ::

po znižani ceni

upravnistvo „Slov. Ilustr. Tednika“.

Za vsa v svojo stroko spadajoča dela
se priporoča

I. ZAMLJEN

čevljarski mojster

Ljubljana, Gradišče št. 4.

Zaloga izgotovljenih čevljev ter iz-
delovanje gorskih in telov. čevljev.

Obvarujte se peg!

Vaše obličje

bo krásno, čisto in fino kakor alabaster.
Pike, pege, izpuščaje, rdečico obličja in nosu,
sive in rumene lise in vsak neprijeten ne-
dostatek odstrani z jamčeno v 6 dneh „Vla-
dicca balsamin“. Steklenica K 250. Rationell
bals. milo K 120. Učinek je opaziti že po
enkratni rabi.

Neprijetne dlačice

z obličja in rok odstrani trajno in brez bo-
lesti v 3 minutah edini z jamčeno neškod-
ljivi „Sattymmo“. Steklenica K 250

Bujno polnost-krasno

oprse

doseže vsaka slabotna dama v treh tednih.
Učinek z jamčen. Neštevilni zahvalni in pri-
znanli dopisi zdravnikov in dam so na raz-
polago. Uspeh se vidi že v 6 dneh. Edino
krepčilno in osvežujoče sredstvo. Cena 1 ste-
klenice univerzalnega sredstva Et-Admille
z navodilom 5 K. K temu posebni kremni
izvleček „Vladicco“. K 2—.

Nikako izpadanje las, nikake luskin!

Poarine lasna mast

oživlja in krepki lasne korenine tako, da se
lasje in brki krepijo in dobivajo krásno rast.
Uspeh z jamčen. Lonček 4 K, manjši 2 K.
Prodaja in razpošilja edino ord. kosmetični
laboratorij

W. Havelka, Praga-Vršovice št. 752.

Tisoč in tisoč priznanj in zahval.

(Pozor na razna iz tujine priporočena slaba
in draga sredstva.) Za uspeh naših izdelkov
se jamči.

POZOR! Kdor hoče imeti POZOR!

lepo električno razsvetljavo

naj se oglasi pri trgovskem zastopniku

Francu Železniku,

v Ljubljani, Sodna ulica št. 6, I. nadstr.

Največja in najcenejša zaloga električnih

„Ergo Wolfram“ žarnic.

Sukneno blago

za moške obleke se kupi
najbolje pri

R. Miklauc

v Ljubljani.

Velika izbira. Zanesljive cene. Na za-
htevo se tudi izdelovanje oblek preskrbi.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivega dobrega pulje-
nega 2 K; boljsega 240 K;
prima polbelega 280 K;
belega 4 K; belega puha-
stega 510 K; vefinega
snežnobelega, puljenega
640 K, 8 K; puha sivega
6 K, 7 K; belega, finega
10 K; najfinejši prsni puh
12 K.

Najboljši češki nakupni vir.
Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitnega rdečega,
modrega, belega ali ru-
menega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z
dvema glavnica, 80 cm dolgi, 60 cm široki, polnjena z
novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K;
napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14
in 16 K; zglavnice 3, 350 in 4 K. Pernica 200 cm dolga,
140 cm široka 13, 1470, 1780, 21 K; zglavnica 90 cm dolga,
70 cm široka 450, 530 in 570 K, spodnja pernica iz moč-
nega, črtastega, gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 1280 in
1480 K. Razposilja se po povzetju, od 12 K naprej franko.
Lahko se franko zamenja, za neugajajoče se vrne denar.

S. BENISCH, Dešenice 180, Češko.

Natančnej cenik gratis in franko.

JABOLKA

proda vsako množino od 20 kg
naprej po 12—26 vin. kilogram

ANDREJ OSET

posest. v Tolstem vrhu, p. Guštanj, Kor.

Iv. Ravnihar

urar in trgovec z zlatnino

:: in srebrnino ::

Ljubljana, Sv. Petra c. 44.

Za vsako pri meni kup-

ljeno kakor tudi poprav-

ljeno uro jamčim eno

:: leto. ::

Lastna delavnica za popravila in vsakršna
nova dela.

Velika eksportna zaloga
dvokoles, šivalnih in
kmetijskih
strojev, gramo-
fonov, orkestri-
jonov itd.

Mehanič. delavnica.

Prodaja na obroke. — Ceniki franko. —

Pri Batjel-u, Gorica,

Stolna ulica št. 2—4.

